

ROZTOCZAŃSKI GŁOS

Wrzesień 2024
Nr 9 [117]

ISSN 2392-2060

nakład: 7 000 egz.

kolportaż:

Dekanały Diecezji
Zamojsko-Lubaczowskiej

Z myślą o potrzebujących.
Nowe dzieło Parafii
św. Stanisława BM.

Barszcz Sosnowskiego
zagrożeniem dla rolnictwa,
lasów i turystyki

Niewirków: festiwal
obzędów dożynkowych

POWIATY: ZAMOJSKI, KRASNOSTAWSKI, HRUBIESZOWSKI, BIŁGORAJSKI, TOMASZOWSKI, LUBACZOWSKI, NIŻAŃSKI

„Na szlaku wiary” - podróże z HeavenTour

Współczesny świat, zdominowany przez pęd za sukcesem, konsumpcjonizm i wirtualną rzeczywistość, często prowadzi do poczucia osamotnienia i alienacji. Człowiek, zagubiony w miejskiej dżungli, pragnie autentycznych doświadczeń, które pozwolą mu odnaleźć sens życia i głębszą więź z innymi. W odpowiedzi na te potrzeby, coraz więcej osób decyduje się na pielgrzymowanie – podróż, która wykracza poza zwykłe zwiedzanie, stając się duchową wędrówką.

Pielgrzymowanie, jako praktyka religijna sięgająca korzeniami w najdawniejsze czasy, przeżywa obecnie renesans. Nie jest to już wyłącznie domeną osób głęboko wierzących, ale także tych poszukujących sensu życia, chcących oderwać się od codzienności i doświadczyć czegoś wyjątkowego. Wędrując, pielgrzym otwiera się na spotkanie z samym sobą, z innymi ludźmi oraz z Bogiem. W tym kontekście, katolickie biura podróży odgrywają coraz ważniejszą rolę. Oferując zorganizowane pielgrzymki do różnych miejsc kultury, dostarczają one nie tylko praktycznej pomocy, ale także tworzą przestrzeń do wspólnej modlitwy i refleksji. Dzięki ich zaangażowaniu, pielgrzymowanie staje się dostępne dla szerszego grona osób, niezależnie od wieku czy doświadczenia duchowego. W niniejszym artykule postaramy się przybliżyć czytelnikom fenomen współczesnego

pielgrzymowania. Zastanowimy się nad przyczynami, które skłaniają ludzi do podjęcia takiej podróży, a także nad rolą katolickich biur podróży w tym procesie. Chcemy również zwrócić uwagę na to, w jaki sposób pielgrzymowanie może przyczynić się do przezwyciężenia poczucia alienacji i odna-

pielgrzymowania sięgają głęboko w historię, to w czasach współczesnych zyskuje ono na nowo znaczenie.

Co sprawia, że tysiące ludzi każdego roku wyrusza w długie podróże, często pieszo, by dotrzeć do świętych miejsc? Coraz więcej z nas poszukuje sensu w swoim życiu lub

buduje silne więzi. W świecie zdominowanym przez wartości niekatolickie ujawnia się coraz większa potrzeba doświadczenia transcendencji.

W tym ujęciu pielgrzymowanie to nie tylko fizyczna podróż, ale także duchowa wędrówka. W kontakcie z naturą i w miejscach o szczególnym znaczeniu religijnym, łatwiej doświadczyć „czegoś” większego od siebie. Kolejnym powodem, dzięki któremu decydujemy się na pielgrzymkę to chęć przełamania własnych granic – pielgrzymowanie wymaga wysiłku fizycznego i psychicznego. To doskonała okazja, by wyjść poza strefę komfortu i odkryć własne możliwości – z tego powodu coraz więcej ludzi decyduje się na uczestnictwo np. w tzw. camino – reaktywowane średniowieczne szlaki religijnych podróży ciągnące się przez tysiące kilometrów do miejsc kultury z początków chrześcijaństwa lub do miejsc związanych z objawieniami Matki Bożej i świętych.

HeavenTour jako odpowiedź na duchowe zapotrzebowanie Prężnie rozwijające się katolickie biuro podróży z Zamościa okazało się odpowiedzią na potrzeby i wyzwania duchowe nie tylko wierzących, ale również niewierzących osób z terenu (na razie) naszej diecezji. Organizowane od kwietnia wyjazdy już zgromadziły blisko 300 podróżujących, którzy, jak przyznali podczas częstych rozmów z organizatorami, poza motywacją religijną, w wyjaz-

Grupa pielgrzymów z Majdanu Starego w Wilnie, Plac katedralny (fot. HeavenTour)

lezenia sensu życia we współczesnym świecie. Uczynimy to na przykładzie nowo powstałego katolickiego biura podróży, zawiązanego przez Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Medialnej im. Jana Pawła II w Zamościu, działającego również przy Katolickim Radiu Zamość - 'HeavenTour' - wymarzone, niebiańskie podróże, w rzeczywistości mają być naszą tour to heaven - drogą do świętości, drogą do nieba... Choć korzenie

w otaczającym nas świecie. Szukamy odpowiedzi na nurtujące nas pytania egzystencjalne. W świecie zdominowanym przez konsumpcjonizm i pośpiech, pielgrzymowanie staje się dla wielu osób formą duchowej rekolekcji. Pozwala oderwać się od codzienności i zastanowić nad ważnymi życiowymi pytaniami. W czasach, gdy relacje międzyludzkie często są splotem, wspólna wędrówka z innymi pielgrzymami

dach poszukują wyzwań sportowych, chcą poznać nowe kultury czy po prostu spędzić czas aktywnie. Niektórzy nawet przyznają, że od dłuższego czasu czuli się osamotnieni, a taka wspólna podróż, modlitwa i doświadczenie „czegoś większego” od siebie pomogło im przezwyciężyć poczucie alienacji i odnaleźć swoje miejsce w świecie.

Dzięki rozwojowi infrastruktury i organizowaniu zorganizowanych wyjazdów, udział w takiej aktywności jest znacznie łatwiejszy niż kiedyś. Dostępność strony internetowej heaventour.pl, jak i obecność w mediach społecznościowych również znacznie ułatwia śledzenie aktualnej oferty, jak i wchodzenie w interakcję oraz komentowanie przyszłych i minionych wydarzeń. Po wyjazdach zauważamy także chęć kontynuowania dalszych, związanych znajomości. Pielgrzymi wyjeżdżający z HeavenTour zakładają grupy na popularnych komunikatorach, wymieniają się wrażeniami, zdjęciami, bądź po prostu przesyłają życzenia dobrego dnia... W planach są już nawet spotkania popielgrzymkowe.

ciąg dalszy na str. 2

R E K L A M A

**KAMIENIARSTWO
GRANBUD**
inż. Waldemar Rycyk
CHYŻA 71 - ZAMOŚĆ
84 641 16 50 - BIURO
503 148 981 - PRODUKCJA
502 375 884

GRANIT • MARMUR • KWARCYT
KOMINKI SCHODY • PARAPETY
BLATY
KUCHENNE I ŁAZIENKOWE
www.granbud.net.pl

**NAGROBKI
GRANITOWE**
**PRODUKCJA
MONTAŻ**
RZEŻBY W KAMIENIU
LITERNICTWO NAGROBNE
Raty

Dla Przyjaciół Katolickiego Radia Zamość

ciąg dalszy ze str. 1

Skąd taki fenomen Heaven...? Zawsze w ofercie znajduje się duchowa opieka, dobre rozwiązania logistyczne – by w pełni wykorzystać dany nam czas, przy racjonalnych nakładach pieniężnych. Poza ofertą rozwoju duchowego, każdy wyjazd łączymy z poznawaniem historii i kultury odwiedzanych miejsc. Staramy się także, by zarezerwować czas na odpoczynek i rekreację. Dodatkowo coraz więcej osób zwraca uwagę na aspekt ekologiczny swoich podróży, wybierając zrównoważone środki transportu i ograniczając konsumpcjonizm. Jednak ponad wszystko, jak mówią pielgrzymi, udziela się im atmosfera radości, dobroci i wspólnoty jaką budują organizatorzy oraz poczucie bezpieczeństwa i dostrzeżenia każdego z osobna.

Na szlaku z HeavenTour...

Na pielgrzymkowym szlaku z naszym diecezjalnym biurom podróży odwiedziliśmy już wiele miejsc. Zgodnie z przesłaniem – by na nowo odnaleźć wiarę w podróży – podążamy w pierwszej kolejności wyznaczonym maryjnym szlakiem, odwiedzając miejsca związane właśnie z Jej kultem. Podczas kilku miesięcy już czterokrotnie odwiedziliśmy Wilno, Kowno, Troki: Sanktuarium w Ostrej Bramie, Sanktuarium Matki Bożej Królowej Litwy

Udało się nam być z dziećmi pierwszokomunijnymi w Częstochowie w Sanktuarium Matki Bożej i Gidlach – Sanktuarium Matki Bożej Gidelskiej. Kierując się na północ zawsze odwiedzamy Sanktuarium Matki Bożej Gietrzwałdzkiej, a jak na to pozwoli czas, sanktuarium maryjne ojców jezuitów

w Świętej Lipce. Zwiedziliśmy już także sanktuaria Ziemi Kłodzkiej: Bardo – Sanktuarium Matki Bożej Strażniczki Wiary Świętej; Międzygórze – Sanktuarium Marii Śnieżnej (po podróży w nawałnicy i utrudnionym przez zwalone drzewa dojeździe) i Wambierzyce – polską Jerozolimę – Sanktu-

arium Matki Bożej Strażniczki Wiary Świętej. Zrealizowaliśmy wycieczki szkolne dla klas, a przed nami jesienny wypoczynkowo-modlitewny wyjazd do Medjugorie (30.09-8.10.2024r.). Przygotowujemy: na jesień ofertę dla szkół (już teraz zapraszamy dyrekcję i nauczycieli do współpracy), a na

przyszły rok niebawem ogłosimy zapowiedź wyjazdów autokarowych i lotniczych w Polsce i poza jej granicami. Już teraz możemy uchylić rąbka tajemnicy i zapewnić, że w 2025 r. udamy się na ponadtygodniowe wyjazdy do Rumunii i Gruzji, ale także nie zabraknie realizowanych przez nas destynacji.

Z naszymi pielgrzymkami i rozwojem działalności turystycznej wiąże się również rozpoczęta przed wakacjami autorska audycja radiowa HeavenTour – audycja o podróżowaniu... Powstała, aby na łamach Katolickiego Radia Zamość, z którym ściśle współpracujemy, szerzyć same dobre wiadomości i dzielić się owocami naszych wyjazdów.

Podsumowując, pielgrzymowanie od wieków było udziałem ludzi, którzy chcieli odnaleźć sens w swoim życiu. To czy zdecydujesz się przeżyć coś nowego, niecodziennego, a przy okazji zregenerować siły (czasem męcząc się inaczej niż na co dzień) zależy tylko od Ciebie. W razie potrzeby wicie, gdzie nas szukać. Spotkajmy się na wspólnym szlaku poszukiwania siebie i wiary! Rozpocznij swój tour to heaven...

Monika Zawiślak Kierownik biura podróży
HeavenTour

„Polskie Malediwy”, wizyta w Parku Gródek w Jaworznie, czerwiec 2024 r. (fot. HeavenTour)

R E K L A M A

AKADEMIA ZAMOJSKA

STUDIA

JEDNOLITE MAGISTERSKIE

I STOPNIA

LICENCJACKIE I INŻYNIERSKIE

II STOPNIA

MAGISTERSKIE

PODYPLOMOWE

Dotłącz do nas!

www.akademiazamojska.edu.pl

ADRES WYDAWCY I REDAKCJI:

Katolickie Radio Zamość
ul. Hetmana Jana Zamojskiego 1, 22-400 Zamość
tel. 84 639 97 97, www.radiozamosc.pl
BANK PKO BP 15 1020 5356 0000 1202 0005 1912

REDAKTOR NACZELNY:

Andrzej Rzemieniak
redakcja@roztoczanskiglos.pl
tel. kom. 515-167-756

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Łukasz Kot
Monika Zawiślak

REKLAMA:

reklama@radiozamosc.pl
SKŁAD I ŁAMANIE:
redakcja@roztoczanskiglos.pl

DRUK:

Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia, Drukarnia Sosnowiec
ul. Baczyńskiego 25 A, 41-203 Sosnowiec-Milowice
tel. +48 32 364 21 00, faks +48 32 364 21 03
e-mail: drukarnia.sos@pprint.pl

NA WASZYCH POLACH OD PONAD 150 LAT

Kwalifikowany
Materiał siewny

Grupa Kapitałowa

- Zboża Jare i Ozime
- Kukurydza
- Rośliny Bobowate
- Buraki Pastewne
- Rośliny Poplonowe
- Mieszanki Miododajne
- Trawy i Mieszanki Traw Gazonowych i Pastewnych

ZAMOŚĆ
TOMASZÓW LUB.
HRUBIESZÓW

ul. KILIŃSKIEGO 80
ul. ŁASZCZOWIECKA 5
ul. NOWA 31

BIŁGORAJ
KRAŚNIK

ul. KOMOROWSKIEGO 33
ul. KOLEJOWA 18

Z myślą o potrzebujących. Nowe dzieło Parafii świętego Stanisława B.M. w Lubaczowie

Przedmiotem nowej inwestycji rozpoczętej przez Parafię św. Stanisława jest rozbudowa istniejącego budynku Domu św. Zygmunta o kolejne pomieszczenia w których planowane jest gromadzenie, przechowywanie i redystrybucja żywności na cele społeczne oraz wydawania bezpłatnej pomocy żywnościowej.

W założeniach swoich nowo wybudowany obiekt pozwoli rozszerzyć działalność charytatywną parafii a dla ubogich i samotnych ma stać się miejscem gdzie znajdą wsparcie i konkretną pomoc.

Projekt budynku zakłada następujące funkcje:

- Magazyn żywności krótkotrwałej;
- Magazyny żywności z długim terminem przydatności do spożycia;
- Chłodnia owoców / warzyw i innych produktów spożywczych;
- Mroźnia - do przechowywania produktów głęboko mrożonych na dłuższe okresy;
- Kuchnia do przygotowywania posiłków, wraz z pomieszczeniami pomocniczymi;
- Sala do wydawania posiłków;

- JADŁODZIELNIA – miejsce przyjmowania artykułów spożywczych od osób prywatnych i wydawania ich osobom potrzebującym;
- Toaleta ogólnodostępna przystosowana dla osób z niepełnosprawnością;
- Pomieszczenie socjalne;
- Pomieszczenie administracyjne.

Budowany obiekt magazynowy będzie posiadał powierzchnię całkowitą zabudowy około 600 m² i składał się będzie z części magazynowej wraz z towarzyszącymi pomieszczeniami socjalnymi

i administracyjnymi, stanowiącymi integralną część budynku.

Bryła projektowanego budynku wpisuje się w architekturę miejską. Budynek posiadać będzie 2 wejścia – wejście główne

od strony ulicy T. Kościuszki oraz wejście od dziedzińca wewnętrznego. Od strony dziedzińca odbywać się będzie dostawa towarów do głównego magazynu żywności, jak również **ciąg dalszy na str. 5**

niezapewniony jest dostęp do sali wydawania posiłków czy kuchni. Na piętrze znajdować się będą pozostałe magazyny, do których prowadzi winda towarowa jak również pomieszczenia socjalne i administracyjne. Wykonane zostaną niezbędne instalacje sanitarne i elektryczne, w tym instalacja fotowoltaiczna, a także montaż windy, chłodni i mroźni. Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia planowana jest w okresie do 30.08.2025 r., a trwałość przedsięwzięcia utrzymana zostanie co najmniej przez okres 3 lat od dnia zawarcia umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem.

Wartość inwestycji wynosi niepełna 4 000 000,00 zł. Wartość dofinansowania z ARiMR wynosi 3 221 853,77 zł.

Inwestycja realizowana jest ze środków ARMiR w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności A1.4.1 - Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu wsparcia organizacji zajmujących się dystrybucją żywności na cele społeczne.

Materiał nadesłany

Barszcz Sosnowskiego zagrożeniem dla rolnictwa, lasów i turystyki

Nie wszystkie rośliny są bezpieczne dla człowieka. Mimo że wyglądają pięknie i niepozornie z niektórymi z nich musimy się obchodzić bardzo ostrożnie, a niekiedy omijać je z daleka. Do takiej grupy roślin zalicza się m.in. barszcz Sosnowskiego.

Rośliny trujące

Nasza rodzima przyroda posiada także niebezpieczne dla zdrowia i życia człowieka gatunki. Niegdyś wytwarzano z nich trucizny. Są to m.in. pięknie kwitnący wawrzynek wilczełyko, zdobiące nasze podwórka cisy pospolite posiadające igły i gałęzie trujące, fioletowo-granatowy tojad mocny, pokrzyk wilcza jagoda, jemioła, mak polny, czy też potężny barszcz Sosnowskiego i wiele innych. Ta ostatnia roślina wytwarza substancję zwaną furanokumaryną. W kontakcie ze skórą powoduje jej zaciemnienie i uczulenie. Następnie w styczności ze światłem słonecznym na skórze podrażnionej sokiem tych roślin powstaje oparzenie. Rośliny mają w sobie różne substancje trujące pochodzące najczęściej z grupy alkaloidów. Barszcz Sosnowskiego może też „truć” przez powietrze. Furanokumaryny kumulowane są we włoskach gruczołowych, które pokrywają łodygi jak i liście rośliny. Podczas słonecznej pogody, kiedy panuje duża wilgotność powietrza związki te uwalniają się przez wspomniane włoski. Osoba znajdująca się w otoczeniu takich barszczy może doznać oparzenia nawet nie dotykając ich.

Objawy poparzeń pojawiają się w przeciągu od kilkunastu minut, do nawet kilku godzin. Zazwyczaj kiedy mówimy o oparzeniach związanych z barszczem Sosnowskiego są to bardzo rozległe rany. Osoba doznająca tych oparzeń nie jest nawet świadoma tego, że jest narażona w danej chwili na ekspozycję.

Styczność z roślinami trującymi może powodować: pieczenie, konwulsje, utratę mowy, ból brzucha, biegunkę, nudności, wymioty, zaburzenia pracy serca, ślinotok, utratę przytomności, śpiączkę, drętwienie, ból mięśni, paraliż, stany lękowe, a nawet zgon.

Obce gatunki

Barszcz zwyczajny występujący w naszej florze, znany jest jako roślina zielarska. Już w XVI w. pisano o nim, że pomaga przy różnych schorzeniach i gorączkach. Robinia akacyjowa to roślina nektarodajna, która też jest bardzo

mych gatunków. *Dąb czerwony pięknie się przebarwia jesienią, ale jest to także gatunek obcy, pochodzący z Ameryki Północnej. Radzi sobie dobrze tam, gdzie zwykle dęby nie radzą sobie. Jednakże unikamy go, tak jak wszystkich gatunków obcych w naszej florze* – mówi Karol

zu) w ramach eksperymentów. W krajach byłego Związku Radzieckiego nazywana „zemstą Stalina” ponieważ sprowadzona została z Kaukazu niedługo przed jego śmiercią. Poszukiwano wówczas roślin pastewnych będących obfitą paszą dla zwierząt. Miały też stanowić

Kwiat barszczu Sosnowskiego (źródło: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu)

ekspansywna i potrafi głuścić uprawy, drzewa i nie dopuszczać do nich słońca.

W drzewostanach możemy spotkać daglezję zieloną, gatunek pochodzący z Ameryki Północnej, kiedyś sprowadzony jako dobrze rokujący. *Rośnie niedaleko Siwej Doliny. Można tam zobaczyć drzewostan daglezjowy. My jako leśnicy mamy obowiązek wspieranie naszych rodzi-*

Jańczuk specjalista Służby leśnej w Nadleśnictwie Tomaszów Lubelski.

Barszcz Sosnowskiego ujęty jest na liście inwazyjnych gatunków stwarzających zagrożenie dla Unii Europejskiej.

Eksperyment

Barszcz Sosnowskiego to roślina obca, inwazyjna, sprowadzona do Polski od lat 50. do lat 70. XX w. z terenu Rosji (Kauka-

element kiszzonek dla zwierząt. Wprowadzano ją do gospodarki agrarnej w Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Jako, że jest to roślina bardzo intensywnie rosnąca, doskonale radziła sobie w wielu środowiskach. Pojawiły się jednak problemy. Pierwszy był ze zbiorem. Łodygi rośliny są bardzo grube, drewniejące, ciężkie do zmielenia przez kombajny. Drugim

Dmitrij Iwanowicz Sosnowski (źródło: eponym.ru)

problemem była ekspansywność tej rośliny w przyrodzie. Roślina nie posiada wrogów naturalnych i dlatego rośnie całymi łanami, wypierając rodzimą bioróżnorodność.

Zauważono także, że ludzie pracujący przy barszczu doznawali oparzeń. Dlatego zdecydowano się zlikwidować uprawy ale barszcz wsiał się samodzielnie w nieużytki, w pasy przydrogowe, łąki, a także po części w lasy. Jedna roślina potrafi wydać kilkanaście tysięcy nasion. Wszystkie przylegają w glebie tworząc „bank nasion” wokół siebie. Kiedy roślina mateczna zginie, w tym momencie kilka nasion kiełkuje. Dlatego walka z nim jest trudna.

Wygląd

Barszcz Sosnowskiego to roślina ogromna, posiadająca wielkie liście. Potrafią mieć nawet do 150 centymetrów średnicy. Są pierzastodzielne i skrętoległe. Ich kształt jest zmienny. Rzadko owłosione łodygi są wielkości od 1 do 4 metrów i są bardzo grube, nawet do 10 centymetrów średnicy.

Ogromny kwiatostan w kształcie baldachu może mieć nawet pięćdziesiąt centymetrów średnicy. Na jednej roślinie może się znajdować od 20 do nawet 50 tysięcy kwiatów. W Polsce znajdziemy dużo roślin z tych gatunków, chociażby Barszcz zwyczajny, ale nie osiągnąwszy aż takich rozmiarów.

Nie mamy jeszcze takiej sytuacji, kiedy barszcz Sosnowskiego byłby niebezpieczny dla naszych lasów, aczkolwiek mamy sygnały, że występuje w ich pobliżu, dlatego monitorujemy te miejsca. Widzimy że się „zbliża” do naszych lasów, aczkolwiek nie ma go na dużych powierzchniach, i jego ekspansja i wypieranie rodzimych gatunków nie następuje. Jeśli takie okoliczności nastąpią, to podejmiemy odpowiednie kroki – mówi leśnik Karol Jańczuk.

BARSZCZ SOSNOWSKIEGO BARSZCZ MANTEGAZZIEGO

Obydwa gatunki to rośliny inwazyjne. Sok i wydzielina włosków po zetknięciu ze skórą w obecności słońca wywołują wyjątkowo groźne poparzenie.

STOP!

ROŚLINA NIEBEZPIECZNA

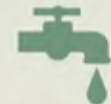
JEŚLI DOJDZIE DO POPARZENIA

Nie drap miejsca poparzenia

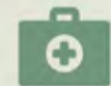
Nie stosuj żadnych środków chemicznych bez konsultacji z lekarzem

Obficie przemyj oparzenia wodą i zasłoń przed działaniem promieni słonecznych

Jeśli to możliwe zrób zdjęcie rośliny, może przydać się lekarzowi

Konieczne udaj się do lekarza

Barszcz Sosnowskiego
(Heracleum Sosnowskyi Mandel L.)

KWIATY

Nierozwinięte są w kształcie kul. Rozwinięte tworzą **białe, płaskie baldachy** o średnicy nawet do 50 cm.

ŁODYGA

Podługnie bruzdowana, pusta w środku, zielona, **pokryta purpurowymi plamkami**. Kilkucentymetrowe włoski szczególnie na ogonkach liści.

LIŚCIE

Postrzępione, **szerokie, o średnicy nawet 150 cm**. B. Sosnowskiego – zakończone tępo. B. Mantegazziego – o ostrych, wydłużonych końcówkach.

W Polsce rośnie ok. 70 gatunków z rodziny baldaszkowych. Jeśli nie masz pewności czy znaleziona roślina jest inwazyjna, **skontaktuj się z lokalną gminą, RDOŚ lub leśnikami**.

Fot.: B. Dymek, E. Szklarzewska

Opracowanie: Polska Grupa Infograficzna

Siedlisk barszczu Sosnowskiego jest bardzo wiele. Możemy go zobaczyć przy drodze jadąc z Lubyczy Królewskiej w stronę Machnowa oraz w stronę Ulhówka. Tam, gdzie gleba jest w rolniczej uprawie, ale widziałem go także w wilgotnych siedliskach, a nawet rosnącego przy rzece. Odpowiada mu zarówno brak wilgoci, jak i jej nadmiar – dodaje Karol Jańczuk. Ponadto występowanie barszczu Sosnowskiego zarejestrowano w okolicy Józefowa, Krasnobrodu, Zwierzyńca, Tomaszowa Lubelskiego, Lubaczowa i w szerokim pasie przygranicznym z Ukrainą.

Leczenie

W momencie zauważenia u siebie oparzeń barszczem Sosnowskiego (zaczernienia lub pęcherzyki wypełnione płynem) należy przemyć ranę wodą z mydłem. Można także użyć maści (kremy) kortykosteroidowe. Ważne jest też unikanie ekspozycji tego fragmentu skóry na promienie słoneczne. To może spowodować coraz gorsze poparzenia. Musimy zasłonić skórę, by poparzenia nie występowały. W przypadku oparzenia drugiego, a nawet trzeciego stopnia musimy udać się do lekarza.

Najważniejsze jest unikanie bezpośredniego kontaktu z tą rośliną, należy ubierać się szczelnie i używać rękawic. Oczywiście należy chronić zakładając okulary lub gogle. Pierwsze objawy oparzenia barszczem Sosnowskiego pojawiają się w przeciągu 30 minut do dwóch godzin od kontaktu z rośliną. Stan zapalny może trwać do około trzech dni. Po siedmiu dniach poparzenia ciemnieją. Mogą one utrzymywać się do kilku miesięcy. Ponadto u osób mających styczność z substancją potrafią wystąpić nudności, wymioty, bóle głowy, zapalenia spojówek

Barszcz Sosnowskiego (źródło: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu)

czy podrażnienia dróg oddechowych.

Eliminacja

Walka z barszczem Sosnowskiego jest trudna. To roślina dobrze regenerująca się po zniszczeniu. Można ją zwalczać herbicydami. Używane są też środki mechaniczne. Barszcz Sosnowskiego jest rośliną monokarpiczną, czyli po zakończeniu cyklu życia obumiera. Dobrą metodą jest ścinanie kwiatostanu w momencie ich pełnego rozkwitu. Wtedy roślina nie jest w stanie wydać nasion. Po zastosowaniu powyższych metod konieczne jest

także wykonanie głębokiej orki z uwagi na ogromną ilość nasion tak, by miały utrudniony start.

Większość barszczu występuje na terenach administrowanych przez zarządy dróg albo przez gminy. To do nich należy pierwszy front walki z barszczem Sosnowskiego.

W Polsce bez odpowiedniego zezwolenia zabronione jest sprowadzanie do kraju, przetrzymywanie, prowadzenie hodowli, rozmnażanie i sprzedaż tego gatunku.

Łukasz Kot

Źródła: <https://www.gov.pl/web/psse-monki/barszcz-sosnowskiego>, <http://mapa.barszcz.edu.pl/>, Krystyna Miklaszewska, Elżbieta Pągowska. Problem roślinnych gatunków inwazyjnych w Polsce. „Progress in Plant Protection/Postępy w Ochronie Roślin 47 (1)”, 2007; Kazimierz Adamczewski, Adam Paradowski, Barszcz Sosnowskiego. Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, 2007; <https://www.farmer.pl/produkcja-zwierzeca/inne-hodowle/barszcz-sosnowskiego-grozna-roslina,14846,.html>

To i owo o pogodzie

Wrześniowa pogoda w Zamościu

Pierwszym zwiastunem zbliżającej się jesieni jest szybko zapadający zmrok. We wrześniu w Zamościu dzień trwa od 13 godzin i 34 minut pierwszego dnia tego miesiąca do 11 godzin i 45 minut w ostatnim.

Po okresie wypoczynku jakim niewątpliwie dla wielu osób są letnie wakacje, wrzesień to miesiąc, w którym nie tylko uczniowie zabierają się do intensywnej pracy. Staropolskie przysłowie mówi, że dla niejednego gospodarza wrzesień prac wszelkich przymnaża.

Coraz krótsze dni, chłodniejsze poranki i wieczory sprawiają, że liście roślin nabierają różnych barw, w sadach na drzewach dojrzewają owoce, a w ogrodach warzywa.

Wrzesień charakteryzuje się dosyć dużą zmiennością warunków atmosferycznych, niekiedy pogoda jest bardzo ciepła i sucha, a innym razem chłodna i deszczowa.

Często wrzesień, to okres zadumy i zamyślenia, którym towarzyszą wspomnienia z wakacji i tęsknota za letnim wypoczynkiem.

W ciągu ostatnich 48 lat w Zamościu temperatura powietrza wynosiła 13,5°C. Najcieplej było we wrześniu w ubiegłym roku 17,6°C, a najchłodniej w roku 1996 - tylko 10,2°C.

W ostatnich latach, miesiącach i dniach dużo mówimy na temat zmian klimatu, zwłaszcza jego ocieplenia. Zmiany te również wpływają na warunki pogodowe we wrześniu.

Na przestrzeni minionych lat od 1976 do 2023 r. średnia temperatura powietrza we wrześniu wzrosła o około 3°C.

Również w przebiegu opadów obserwujemy pewne zmiany. O ile średnia suma opadów we wrześniu w latach 1976-2023, wynosiła 58,8 mm i utrzymuje na niezmiennym poziomie, to ich przebieg w ciągu miesiąca, długie okresy bezopadowe

przerywane dniami z intensywnym, ulewnym opadem sprawiają, że coraz częściej nawet jesienią pojawia się posucha. W Zamościu najmniej

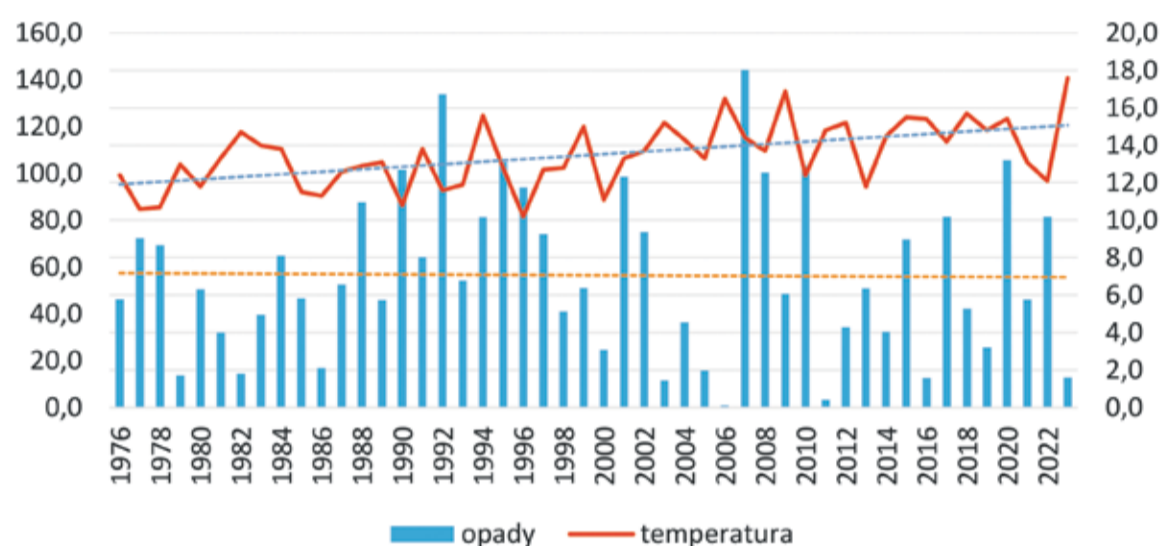
0,8 mm opadów zanotowano w 2006 r., a najwięcej 144,2 mm w 2007 r.

Przeciętnie we wrześniu w Zamościu występuje 12 dni z deszczem, 2 dni z burzą, 4 dni z mgłą i 14 dni z rosą.

Przeciętnie we wrześniu w Zamościu występuje 12 dni z deszczem, 2 dni z burzą, 4 dni z mgłą i 14 dni z rosą.

Dr hab. Andrzej Samborski
prof. A.Z.

Temperatura powietrza i suma opadów atmosferycznych w Zamościu we wrześniu

(rys. A. Samborski profesor A.Z.)

RÓŻYCZKA
RODZINNA KWIACIARNIA
OD 1995

Rodzinną Kwiaciarnia RÓŻYCZKA przeniosta się z Agory do nowego, większego lokalu.

Mieścimy się teraz na Nowy Rynek 4, zaledwie kilka kroków od starej lokalizacji.

Cały wrzesień miesiącem promocji: drugi, tańszy produkt za 50% ceny!

Przyjdź, wybierz lub zamów we wrześniu w promocyjnej cenie kompozycję na Wszystkich Świętych.

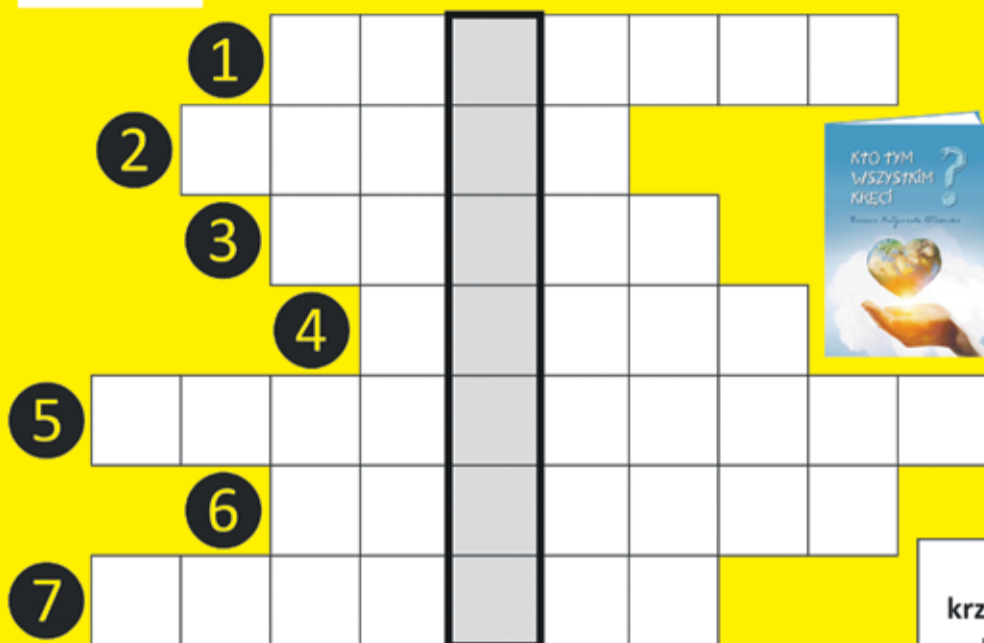

Kwiaciarnia RÓŻYCZKA • Zamość, ul. Nowy Rynek 4 • tel. 608 517 988 • www.kwiaciarniarozyczka.com

KRZYŻÓWKA NR 58

- 1 Noszony na szyi przez katolików
- 2 Imię papieża Polaka
- 3 Jezus jest Synem ...
- 4 Góra Mojżesza
- 5 Tam odbędą się tegoroczne dożynki diecezjalne
- 6 10 Przykazań Bożych
- 7 Symbol udanych plonów

Weź udział w konkursie i wyślij SMS na nr 7248 o treści: **krzyżowki.(tu podaj hasło - rozwiązanie krzyżówki)**. Koszt 2,46 zł z VAT. Każdy SMS bierze udział w konkursie, w którym nagrodą są książki: „Biały Ptak”, „Dom”, „Dziennik pocieszenia” i „Kto tym wszystkim kręci?”. Na odpowiedzi SMS z rozwiązaniem krzyżówki czekamy do 5.10.2024 r.

Laureatem KRZYŻÓWKI Nr 57 z poprzedniego wydania jest Pan **RADOSŁAW SURMACZ** z Józefowa. Gratulujemy. Nagrodę należy odebrać do dnia 30 września br. w Sekretariacie Katolickiego Radia Zamość, ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1 w Zamościu.

Premium SMS obsługuje firma Bild Presse

R E K L A M A

ZAMDRUK
— D R U K A R N I A —

Skokówka, ul. Ogrodnicza 34 📍
22-400 Zamość
84 639 27 97 📞
zamdruk@op.pl 🌐
www.zamdruk.pl 📧

kwiaty sztuczne • znicze • wkłady do zniczy

HURTOWNIA

DAKO

CITROEN ●

Tartaczna

- kwiaty sztuczne
- znicze
- wkłady do zniczy
- dodatki florystyczne

DAKO

← BIŁGORAJ

Aleje 1 Maja

W. Reymonta

W. Reymonta

← LUBLIN
Lubelska

Lubelska

LIDL ●

MOTEL KORONA ●

Gen. Władysława Sikorskiego

HOTEL JUNIOR ●

HETMAŃSKI ZAJAZD ●

Zygmunta Berlinga

Zamość, Aleje 1 Maja 4, tel. 84 638 45 88, e-mail: dakozamosc@wp.pl

FESTIWAL

Obrzędów

Dożynkowych

na bis

Program:

godz. 15:00

- *Rozpoczęcie "Festiwalu Obrzędów Dożynkowych na bis".* Przemarsz korowodu na plac festiwalowy.

godz. 15:15

- *Wystąpienia zaproszonych gości.*

godz. 15:30

- *Prezentacje artystyczne i muzyczne zespołów ludowych i folklorystycznych:*
zespół "Nadbużańskie Echo" z Mircza,
zespół "Magdalenki" z Duba,
Klub seniora "Susełek" z Hubal,
zespół "Ogrodniczki" z Łabuniek Pierwszych,
zespół śpiewaczy "Jezioranki" z Jezierni
i zespół "Arabeska" z Mircza

godz. 17:30

- *Finały konkursów: na „Najładniejszy Wieniec Dożynkowy i najsmaczniejszy chleb dożynkowy”*

godz. 18:00

- *Koncert disco-dance*
- zespół GRESO

8 września 2024
NIEWIRKÓW

Gmina Miączyn, Powiat Zamojski
(plac przy Świątlicy Wiejskiej OSP)

PONADTO:

konkursy z nagrodami, stoiska informacyjno-promocyjne, stoiska promocyjne KGW, stoisko parafii Dub, animacje, dmuchańce i atrakcje dla dzieci, degustacje potraw regionalnych, stoiska instytucji okołorolniczych

PODCZAS WYDARZENIA ODBĘDĄ SIĘ LICYTACJE I ZBIÓRKA PIENIĘDZY NA RATOWANIE DREWNIANEGO KOŚCIOŁA W DUBIE

Organizator:

Współorganizator:

KGW w Niewirkowie

Partner wydarzenia:

lubelskie Smakuj życie!

Zadanie współfinansowane ze środków z Powiatu Zamojskiego

Wsparcie wydarzenia:

TYSZOWCE miasto i gmina

Gmina Miączyn Miączyn

Darczyńcy / Sponsorzy:

RYSTHERM Sp. z o.o.

Patronat medialny:

Kronika KRONIKA

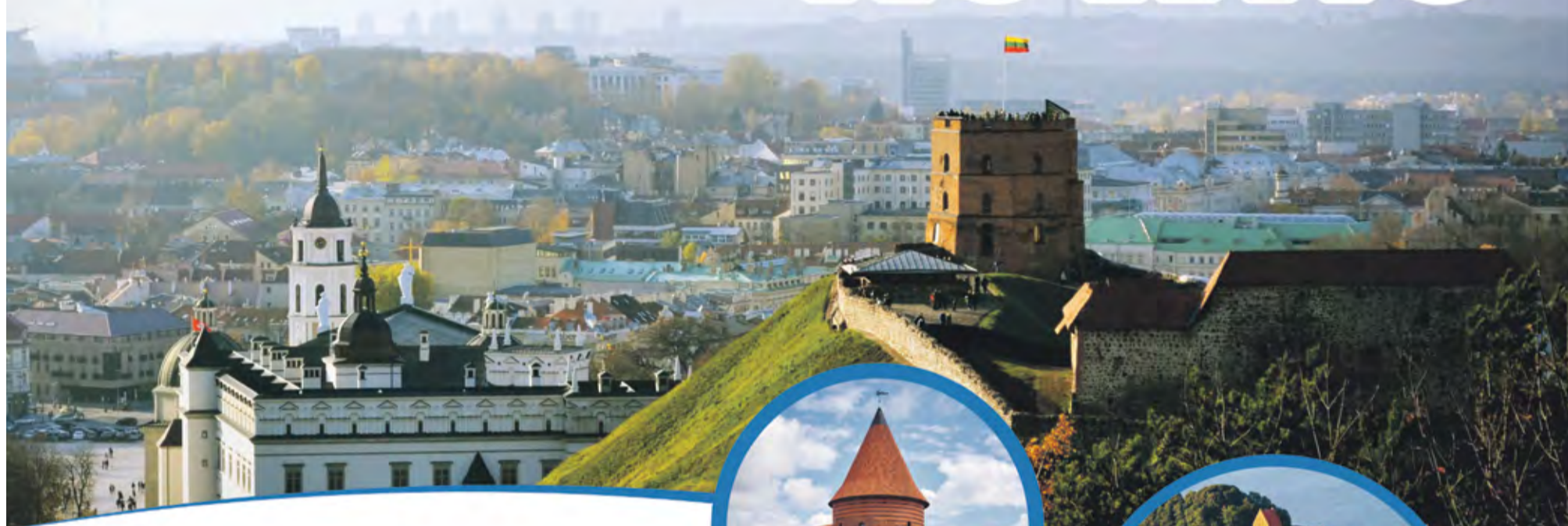
Życie ZAMOSCIA.pl Życie ZAMOSCIA.pl

roztocze.net roztocze.net

WILNO

24-27 PAŹDZIERNIKA 2024

TROKI KOWNO

Heaven tour

Poznaj

Sanktuaria Maryjne:
Gietrzwałd, Święta Lipka,
Ostra Brama;
życie Świętej Siostry Faustyny,
Adama Mickiewicza,
i Józefa Piłsudskiego.

Trasa pielgrzymki

Gietrzwałd
Święta Lipka
Wilno
Troki, jezioro Galve
Kowno

Gwarantowane

Ubezpieczenie, opieka pilota,
3x nocleg (pok. 2-os.) w Wilnie,
3x śniadanie, 3x obiadokolacja,
rejs statkiem w Trokach,
degustacja kabinów karaïmskich,
przewodnik, opłaty miejskie.

Cena (dla grup powyżej 40 os.) 360 zł + 200 euro
Skontaktuj się z nami i poznaj szczegóły pielgrzymki:

507 185 686

heaventour@zamojskolubaczowska.pl

www.heaventour.pl